

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Sayı : 09
21 Ekim 2006

İçindekiler

Çin
AB
UNICE
ABD
Türkiye'deki Kamu ve
Özel Kuruluşların
Çalışmaları

*Çin, ekonomisini
soğutmak için daha
fazla adım atmayacak*

*Çin Sanayi ve Ticaret
Bankası ICBC'nin
halka arzı*

ULUSLARARASI KURUMLARDA VE TÜRKİYE'DE ÇİN BAĞLANTILI GELİŞMELER

1980'ler itibariyle komünist sistemin kapalı yapısından açık piyasa ekonomisine geçişiyle hızlı bir büyüme sürecine giren Çin, uluslararası ticaret sistemine entegrasyonu sürecinde önemli bir basamak olan 2001 yılı Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyeliğiyle de tüm dünyanın dikkatlerini üzerine çekmiştir. Çin'in DTÖ üyeliği, dünya ekonomileri için büyük bir fırsat olmasının yanı sıra bazı tehditleri de beraberinde getirmesi, devletleri ve ilgili kurumları bu ülkeye yönelik bazı stratejiler oluşturmaya yöneltmiştir. Bu bültende, Çin'deki gelişmeler başta olmak üzere, çeşitli devlet ve kurumların Çin üzerine yaptıkları çalışma ve faaliyetler ele alınmıştır.

I. Çin

A. Ekonomi

- Çin İstatistik Kurumu'na göre, sabit varlık yatırımları ve emlak fiyatlarındaki artışta görülen yavaşlama karşısında, ülkenin ekonomiyi soğutmak için daha fazla adım atması gerekmeyecektir. Kurum başkanı Qiu Xiaohua, ekonominin fazla ısınan sektörlerinin soğutulması için daha önce alınan önlemlerin de istenen sonuçları verdiğini belirtmiştir. Bu yılın ilk sekiz ayında sabit varlık yatırımlarındaki büyüme azalarak %29.1'e inmiştir. Temmuzda %5.7, haziranda da %5.8 yükselen emlak fiyatları, ağustosta %5.5 artmıştır. Yatırımlardaki büyümeyi ve emlak fiyatlarındaki hızlı artışı yavaşlatma politikası izleyen Çin, bu amaçla gösterge borç verme oranlarını son aylarda iki kez yükseltmiştir. (1)
- Çin Merkez Bankası Para Politikaları Komisyonu, yuanın değerinin belirlenmesinde piyasanın temel rol oynamaya devam edeceğini, kurun makul ve dengeli bir düzeyde istikrarlı bir şekilde seyredeceğini belirtti. Böylelikle, Çin para ve kur politikasında değişiklik yapmamakta kararlı olduğunu bir kez daha açıklamıştır. Banka, yuanın değerini istikrarlı bir düzeyde tutmak için mali piyasalardan gerektiğinde fon çekeceğini de belirtmiştir.

Mevcut aşamada, yuanın değeri esas olarak ABD dolarına sabitlenmiş bulunmakta ve günde %0.3 oranında değer yitirmesine ya da kazanmasına izin verilmektedir. Batılı ülkeler ise, yuanın değerinin tamamen serbest bırakılmasını ve yükselerek gerçek değerini bulmasına imkan verilmesini telkin etmekte; aksi takdirde dış ticarete Çin mallarına karşı yaptırım uygulayacakları tehdidini ifade etmektedir. Çin Merkez Bankası ise, kur hareketlerini daha sıkı denetleyebilmek için sadece dış ticaret ve onaylanmış mali yatırım projelerinde kullanmak amacıyla alınıp satılmasına izin vermektedir. (2)

- Çin Sanayi ve Ticaret Bankası (ICBC), 16 Ekim tarihinde Hong Kong borsasında işlem görmeye başlamıştır. Bankanın hisse senetleri küresel düzeydeki yatırımcılardan 150 milyar dolarlık talep çekmiştir.

ICBC hisselerinin 16 Ekim'de Hong Kong ve Şangay borsalarında eş zamanlı olarak işlem görmeye başlamasıyla, kıta borsalarında da hareketlenme yaşanmıştır. ICBC'nin rekor halka arzından 19 milyar dolar gelir elde etmesi beklenmektedir. Bunun, dünyanın en büyük halka arzının olması beklenmektedir. (3)

Nisan ayında, ICBC'nin %8.45'ini 3.8 milyar dolara satın alan Goldman Sachs, Allianz ve American Express şimdiden satıştan en büyük pay almaya talip kurumları oluşturulmuştur. 27 Ekim tarihinde, hisselerin satılmaya başlanması ile ICBC'nin dünyanın en büyük sermaye sahibi 10 bankasından biri haline gelmesi beklenmektedir. (4)

- Çin Halk Bankası tarafından yayınlanan verilere göre, eylül ayının sonunda, Çin'in döviz rezervi, geçen yılın aynı dönemine göre, %28'den fazla artarak, 987.9 milyar dolara ulaşmıştır. Çin Devlet Döviz Yönetim Müdürlüğü tarafından bundan önce yayınlanan 2006 yılının ilk yarısına ilişkin "Çin'in Dış Ödeme Raporu"nda, dış ödeme dengesinin sağlanmasının, halen Çin'in ekonomik ve toplumsal gelişmesi için en önemli görevlerinden biri olduğu belirtilmiştir. (5)

Çin'in merkez bankası olan Çin Halk Bankası'nın üst düzey bir yetkilisi ise, Çin'in döviz rezervlerinde fazla ABD doları tutmasının riskli olduğunu belirtmiştir. Çin Merkez Bankası Para Politikaları Komisyonu Üyesi Fan Gang, ABD dolarının değerindeki sürekli aşınmanın döviz rezervlerinde bu paraya fazla yer vermeyi riskli kıldığını savunmuştur. Rezerv para olarak dolara olan uluslararası talep, dış ticaretinde yıllardır önemli açıklar veren ABD için fazladan bir ekonomik avantaj anlamına gelmektedir. Şu an için bu yönde bir gelişme olmamakla birlikte, dolar talebinde olabilecek bir düşüşün, ABD'nin mali dengeleri üzerinde olumsuz etkileri olacağı düşünülmektedir. (6)

1. Yatırım ve Sermaye Hareketleri

- Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı'nın (UNCTAD), 16 Ekim 2006 tarihinde açıkladığı 2006 yılı Dünya Yatırım Raporu'na göre, Çin, dünyanın üçüncü en büyük doğrudan yabancı yatırım çeken ülkesidir. Buna göre Çin, 2005 yılı itibariyle, 72.4 milyar dolar ile, Gelişme Yolundaki Ülkeler (GYÜ) arasında, doğrudan yabancı yatırım çeken birinci ülke konumuna ulaşmıştır. Raporda ayrıca, Çin'deki finans hizmeti sektörünün, 12 milyar dolarlık bir rekorla, doğrudan yabancı yatırım çektiği belirtilmiştir. (7)

Bununla ilgili olarak, Çin Ticaret Bakan Yardımcısı Chong Quan, DTÖ'ye katılmasından bu yana, Çin'in finans sektöründe değerlendirilen yabancı sermaye tutarının adım adım arttığını; bankacılık, sigortacılık ve menkul kıymetler borsalarında fiilen değerlendirilen doğrudan yabancı sermayenin 2005 yılında 11 milyar 800 milyon dolara ulaştığını belirtmiştir. Chong Quan, DTÖ'ye katılımını izleyen beş yıl içinde, Çin'in finans alanı dahil olmak üzere birçok önemli kurumunun DTÖ'ye

**Çin'in döviz rezervi
987.9 milyar dolara
ulaştı**

**Çin, 72.4 milyar
dolarla, dünyanın
üçüncü en büyük
doğrudan yabancı
yatırım çeken ülkesi**

katılırken verilen taahhütleri ciddiyetle yerine getirerek, yabancı yatırımcılara geniş imkan sağladığına işaret etmiştir. 70'den fazla yabancı bankanın Çin'de 200'e yakın şube açtıklarını hatırlatan Chong Quan, yabancı sigorta şirketlerinin sayısının Çin'deki tüm sigorta kurumlarının yaklaşık yarısını oluşturduğunu belirtmiştir. (8)

- Milyarlarca dolarlık yabancı yatırıma ev sahipliği yapan Çin ve Hindistan, iç pazarlarındaki ekonomik büyümenin getirdiği nakitle denizaşırı yatırımlarda da iddialı hale gelmiştir. 2005 yılında Çin'in ülke dışında yaptığı doğrudan yatırımlar bir önceki yıla oranla %123 artarak, 12.3 milyar dolara ulaşmıştır. Hint şirketleri ise, 2006 yılının ilk üç çeyreğinde, 7.4 milyar dolara 115 yabancı şirketi satın almıştır.

Çin'in ihraç ettiği doğrudan yatırım sermayesinin coğrafi dağılımına bakıldığında ise Afrika, Ortadoğu ve Latin Amerika'nın özellikle enerji ve hammadde kaynaklarına ilişkin yatırımların hedefi olduğu görülmektedir. Avrupa, ABD ve Japonya'ya yönelik Çin sermayesinin hedefi ise yeni ve öncelikle yüksek teknolojilerdir.

Yurtdışında yatırım yapan Çin'li şirketlerin çoğu halen devlet mülkiyetindedir. Bu şirketler, edindiği kârlarının çok büyük bir bölümünü birikim olarak değerlendirip, devlete az kâr payı vermektedir. Devlete ait en büyük 170 şirketin yatırımlarını yöneten Devlet Aktifleri Üst Yönetim ve İdare Komisyonu'nun kullanımına hazır olmak üzere bu şekilde birikmiş kârların oluşturduğu sermayenin 500 milyar dolara yakın olduğu belirtilmektedir. (9)

- Çin Ticaret Bakanlığı, 11. Kalkınma Planı çerçevesinde, önümüzdeki beş yılda, yabancı yatırım stratejisinde, temel düşünce, teşvik alanı ve yapısal yönden önemli değişikliklere gideceğini belirtmiştir. Buna göre, Çin'in yabancı yatırımları tarım, yüksek teknoloji, altyapı tesisleri, çevre koruma ve hizmet sektörleri ile ülkenin orta, batı ve kuzeydoğu kesimlerine yönlendirileceği, yabancı yatırımcıların yerli işletmelerle, özellikle özel girişimcilerle ortak yatırım ve işbirliği yapmalarının teşvik edilmesine öncelik verileceği belirtilmiştir. Çin böylece, bundan böyle yerli ve yabancı işletmelere aynı politikayı uygulayarak adil rekabete dayalı piyasa ekonomisi ortamını oluşturacak, yatırım koşullarını daha sağlıklı hale getirecektir. Bunun yanı sıra devlet güvenliğini temel alan yabancı sermayeyi izleme sisteminin oluşturulacağı ve yabancı yatırımcıların şirket alımlarına kural getirileceği de belirtilmiştir. (10)

B. Dış Ticaret

Çin Ticaret Bakanı Yardımcısı Liao Xiaoqi, Çin'in hizmet ticareti hacminin 2010 yılına kadar 400 milyar dolara ulaşarak 2005 yılındaki 158 milyar 200 milyon dolara kıyasla, bir kattan fazla artacağını belirtti. Çin'in 11. Kalkınma Planı çerçevesinde, Bakanlığın hizmet ticaret hacmini 2010 yılına kadar 400 milyar dolara ulaştırma hedefini gerçekleştirmek için aktif biçimde hizmet ticareti pilot bölge ve üsleri kurarak, uluslararası kurallara uygun hizmet ticareti istatistik sisteminin inşasına hız vereceği, hizmet ticaretiyle ilgili

Çin'in ülke dışında yaptığı doğrudan yatırımlar 12.3 milyar dolara ulaştı

2006-2010 yıllarına yönelik olarak, Çin'in yabancı yatırım stratejisinde değişiklik planı

Çin'in hizmet ticareti hacmini 2010 yılına kadar 400 milyar dolara ulaştırma hedefi: Hizmet sektörlerinde çeşitliliğe gidilecek

Çin ticaret fazlasına yönelik önlemler alacak

yasaları oluşturup iyileştireceği belirtildi. (11)

Bakanlıktan bir yetkili ise, Çin'in kargo ticaretiyle karşılaştırıldığında, hizmet ticaretinin zayıf kaldığını belirtmiştir. Çin'in ABD ve Almanya gibi önemli ticaret partnerleriyle olan hizmet ticareti ilişkisinde, sırasıyla çeyrek ve yarım oranda pay sahibi olduğu, buna karşın Çin'in kargo hizmetlerinin ABD'nin %56 ve Almanya'nın %82'sini oluşturduğuna işaret etmiştir. Aynı yetkili, Çin'in toplam hizmet ihracatının yarısından fazlasını, turizm ve ulaştırma gibi geleneksel sektörlerin oluşturduğunu belirtmiş, ve bunun çeşitlendirilmesi gerektiğine işaret etmiştir. Bu bağlamda, hizmet ticaretinin artırılması ve çeşitlendirilmesi yönünde, detaylı bir program hazırlığı içinde olduğunu ve uluslararası hizmet işletmelerinin ülkeye çekilmesi yönünde çalışmalar gerçekleştirildiğini belirtmiştir.

Perakende satışında ise, Çin'in ekonomi yetkilileri, 2006-2010 yılı döneminde, yıllık en az %11'lik bir büyüme hedeflediklerini belirtmiştir. (12)

Çin'in dış ticaret dengesi ile ilgili olarak ise, Çin'in, sadece eylül ayı için, 15.3 milyar dolarlık ticaret fazlası olduğu açıklanmıştır. Böylelikle Çin'in bu yılın ilk dokuz ayındaki toplam ticaret fazlası 110 milyar dolara ulaşarak geçen yılın tümünü geçmiştir. Bu rakam, ABD'nin yuanın değerinin daha çabuk yükseltilmesi için özellikle ısrar etmesine yol açan Çin ihracat gücünün yeni bir kanıtı olmuştur. Ticaret fazlası, ağustos ayındaki rekor 18.8 milyar dolar seviyesinin altında kalmış ancak, 2005 eylül ayının 7.57 milyar dolar ticaret fazlasının iki katından da yüksek bir düzeye ulaşmıştır. Ekonomistler, bu güçlü performansın, Çin'in çok uluslu imalatçılar için bir ihracat platformu olarak sahip olduğu rekabet avantajını ve aynı zamanda Noel tatili yaklaştıkça yükselen küresel talebi yansıttığını düşünmektedir. Çin Gümrük İdaresi, ihracatın geçen yılın aynı dönemine göre eylülde %30.6 yükselerek 91.6 milyar dolar olduğunu, ithalatın ise %22 artarak 76.3 milyar dolarda kaldığını açıklamıştır. Ancak söz konusu ticaret fazlası Çin'li yetkilileri tedirgin etmektedir. Çin Devlet Başbakanı Wen Jiabao ülkenin giderek artan ticaret fazlasının ABD ile ilişkilerde gerginlik kaynağı olduğunu, ekonominin nakite boğulduğunu ve bunun da ekonomiyi soğutma çabalarını sekteye uğrattığını belirtmiştir. (13)

Bunun için, 11. Kalkınma Planı, aynı zamanda, 2010 yılına kadar dış ticarete denge sağlanmasını da hedeflemektedir. Çin Hükümeti, ticaret fazlasının önüne geçebilmek için, emek yoğun ürünleri ve enerji yoğun ürünlerin ihracatının yavaşlatılması yönünde çalışacağını açıklamıştır. Ayrıca, yıllık bazda %10'luk bir artışla, toplam ithalat ve ihracatın 2.3 trilyon dolara ulaştırılması hedeflenmektedir. (14)

1. Bölgesel ilişkiler

- Kuzey Kore'nin nükleer denemesinin beraberinde getirmesi muhtemel ekonomik yaptırımların Asya ekonomilerini olumsuz etkilemesi bekleniyor. Güney Kore başta olmak üzere, Çin ve Japonya gibi Asya kaplanları için büyük ekonomik riskler beklenmektedir. Çin'in, Kuzey Kore ile ilgili izlediği politika nedeniyle, bu ülkelerle olan ekonomik ilişkileri de bozulabilir. Çin ekonomisine gelecek bir darbenin,

**Kuzey Kore'nin
nükleer denemesi:
Çin ve bölgeye
muhtemel etkileri**

dünyanın en ucuz tedarikçisi olan bu ülkenin tüm küresel ekonomiyi etkilemesi anlamına da gelmektedir. Kuzey Kore'nin nükleer denemesi yüzünden yabancı yatırımların yönü Güney Asya ekonomilerine kayabilir. Öte yandan Japonya'nın Çin ekonomisinin en büyük yatırımcılarından biri olduğu göz önüne alınırsa, Kuzey Kore ekonomisinde yaşanacak bir çalkantının Asya ekonomileri üzerinde zincirleme bir etki yaratma ihtimali yüksektir. (15)

- Üst düzey bir Çin Ticaret Bakanlığı yetkilisi, Çin ve Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN) üyesi 10 ülke arasında STA kurulmasını kolaylaştırabilmek için gümrük indirimi sürecinin hızlandırıldığını belirtmiştir.

Çin'in, ASEAN ülkeleri ürünlerine uyguladığı ortalama gümrük tarifesi 2005 yılında %9.9'dan %8.1'e düşmüştür. Bu oranın, 2007 yılında %6.6'ya ineceği öngörülmektedir. Ortalama gümrük tarifesinin 2009 yılı itibarı ile %2.4'e düşmesi ve en sonunda 2010 yılı itibarı ile Çin-ASEAN STA kurulmasıyla da ASEAN ülkelerinden gelen malların %93'ünün gümrük vergilerinden muaf olması beklenmektedir.

Çin-ASEAN işbirliği

Çin ile ASEAN ülkeleri arasındaki gümrük vergisi indirimleri iki taraf arasındaki ticareti önemli ölçüde artırmıştır. Resmi istatistiklere göre, 2005 yılında, Çin ile ASEAN ülkelerinin ticareti 130.4 milyar doları bulmuştur. 2006 yılının ilk sekiz ayında ise, Çin, ASEAN ülkelerinden 56 milyar dolarlık ithalat yapmış, ve ihracatı da 44.9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Çin-ASEAN ticaretinin 2006 yılında 150 milyar doları geçmesi beklenmektedir.

Çin ile ASEAN arasında STA kurulmasını 2000 yılında dönemin Çin Başbakanı Zhu Rongji önermiş ve bu öneri ertesi yıl ilgili ülkelere benimsenmiştir. 2002 yılında da söz konusu ülkelerin liderleri Çin-ASEAN Ayrıntılı Ekonomik İşbirliği anlaşmasını imzalamıştır. 2010 yılı itibarı ile Çin, Brunei, Endonezya, Malezya, Filipinler, Singapur, Tayland ile STA oluşturmuş olacaktır. Vietnam, Laos, Kamboçya ve Myanmar ise beş yıllık ekstra bir geçiş sürecinden yararlanacaktır. Malların serbest dolaşımının yanı sıra Çin ve ASEAN, hizmet ticareti ve yatırımlar konusunda da müzakereleri hızlandırarak STA'yı daha etkin hale getirmeyi düşünmektedir. (16)

- 3-5 Kasım günleri arasında, Pekin'de, Çin-Afrika İşbirliği Forumu Pekin Zirvesi ve Üçüncü Bakanlar Toplantısı düzenlenecektir. Zirve ve toplantıya, Çin-Afrika İşbirliği Forumu'na üye 48 Afrika ülkesinin liderlerinin yanı sıra, Çin'le diplomatik ilişkileri olmayan beş Afrika ülkesi daha gözlemci olarak davet edilmiştir. Yetkililer, Çin hükümetinin uzun süreden beri 53 Afrika ülkesine mümkün olan her türlü ekonomik yardımı sağladığını, ağır borç yükü altında bulunan en az gelişmiş Afrika ülkelerinin Çin'e olan borçlarını sildiğini, Afrika ülkelerine 16 bin sağlık personeli gönderdiğini, eğitim alanında da burs vermek suretiyle Afrika ülkeleri için çok sayıda eleman yetiştirdiğini hatırlatmıştır. (17)

**Çin-Afrika ülkeleri
işbirliği**

Çin-İrak işbirliği**11. Çin-Japon Ekonomik Sempozyumu, 9 Ekim 2006****Çin-Pakistan STA'sı**

Bununla ilgili olarak, Çin Ticaret Bakanlığı Asya ve Afrika İşleri Müdürü Zhou Yabin, Çin ve Afrika arasındaki ticaret hacminin yıl sonunda 50 milyar doları aşacağı tahmininde bulundu. Zhou Yabin Çin'in gümrük istatistiklerinin Çin ve Afrika ülkeleri arasındaki toplam ticaret hacminin bu yılın ilk yarısında 25 milyar 600 milyon dolara ulaştığını, Çin'in Afrika ülkelerinden gerçekleştirdiği ithalatın yüzde 50'lik artışla 14 milyar 600 milyon doları bulduğunu belirtti. (18)

2. İkili ilişkiler

- Çin Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Çin Gang, düzenlediği haftalık basın toplantısında, Çin'in Irak'taki hak ve çıkarlarının somut olarak korunmasını istedikleri belirtmiştir. Gang ayrıca, Çin'in eşitlik ve karşılıklı yarar temelinde Irak'la petrol işbirliğini yeniden başlatıp güçlendirmeye hazır olduklarını ifade etmiştir. (19)
- 9 Ekim 2006 tarihinde gerçekleşen, 11. Çin-Japon Ekonomik Sempozyumu dolayısı ile, 500'den fazla politikacı ve işadama bir araya gelmiştir. Sempozyum, yeni Japon Başbakanı Shinzo Abe'nin Çin ziyareti sonrasında denk gelmiştir. Söz konusu ziyaret gerileyen Çin-Japon ilişkilerini yeniden canlandırmak için bir dönüm noktası olarak gösterilmektedir.

Sempozyumda, Çin Ticaret Bakanlığı sözcüsü Chong Quan, Çin ile Japonya arasındaki ikili ticaret hacminin 2006 yılında 200 milyar doları bulabileceğini belirtmiştir. Bugün Japonya, Çin'deki en büyük ikinci yatırımcı ülkedir. İki ülke arasında 2006 yılının ilk sekiz aylık dönemindeki ticaret hacmi geçen sene aynı döneme göre %11.8 oranında artarak 131.3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Chong ayrıca, iki ülke işbirliğinin özellikle çevresel koruma alanında gerçekleştirilmesini umduklarını belirtmiştir. Çin'in 11. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda, çevresel koruma, en önemli maddelerden birini oluşturmaktadır. Çin Hükümeti, bunun için 500 milyar dolar ayırmıştır. Japonya'nın çöp ve kanalizasyon boşaltım sistemleri ve yenilenebilir enerji kaynaklarındaki tecrübeleri göz önüne alındığında, bu alanda geniş işbirliği olanaklarının olabileceği öngörülmektedir. Bu yönde, iki ülke, 2007 yılında çevresel koruma konusunda bir sempozyum düzenleyecektir. (20)

- Çin ile Pakistan arasında, Serbest Ticaret Alanı (STA) oluşturulmasına dair görüşmelerin dördüncü turu 10-12 Ekim tarihlerinde Pekin'de yapıldı. Önceki üç görüşme temel alınarak, pazara giriş, ticari prosedürler ve yatırım gibi konular üzerinde duruldu ve önemli ilerleme sağlandı.

2005 yılında, Çin ile Pakistan arasındaki toplam ticaret, bir önceki yıla göre %39 oranında artış göstererek, 4.26 milyar dolara ulaşmıştır. İki ülke arasındaki karşılıklı yatırım işbirliği de gelişme göstermektedir. (21)

Çin-Avustralya STA'sı

- Avustralya'nın yeni Ticaret Bakanı Warren Trus'ın, 16 Ekim tarihinde, Çin Ticaret Bakanı Bo Xilai ile görüşmesi ile ilgili olarak, Çin Ticaret Bakanlığı sözcüsü Chong Quan, Çin ve Avustralya'nın önümüzdeki iki yıl içinde her iki taraf içinde faydalı ve dengeli bir STA imzalamak için görüşmelerde ilerleme kaydetmeye çalıştıklarını belirtmiştir. Quan, her iki tarafın mal ve hizmetlerde pazara giriş ve yatırımların sınırlandırılmasının gevşetilmesi konusunu aralık ayında ele almak üzere anlaştıklarını belirtmiştir. İki ülkenin üst kademe yöneticileri STA görüşmelerini ilerletmek konusunda kararlıdır.

Nisan ayında Çin Başbakanı Wen Jiabao ve Avustralya Başbakanı John Howard, STA konusunda dört maddelik bir anlaşmaya varmış, haziran ayında da gelecek bir ya da iki yıl içinde bir anlaşmaya varılması konusundaki ümitlerini dile getirmiştir. (22)

3. Sektörler

a. Otomotiv

2006 yılında, Çin'in otomobil üretim ve tüketim miktarının 6 milyon 800 bin adete ulaşması ve Çin'in otomobil tüketiminin, dünyanın genel tüketimindeki oranının %10'u geçmesi bekleniyor. Çin Devlet Bilgi Merkezi'nden uzmanlar, Çin'in otomobil işletmelerinin yönetim maliyesinin düşmesi ve boyutlarının sürekli genişlemesiyle birlikte, Çin'deki otomobil fiyatlarının daha da düşeceğini savunuyor. Uzmanlar, Çin'li orta gelirli ailelerin otomobil satın alma gücüne kavuşmasının, 2009 yılında gerçekleşeceği ve o zaman Çin'de otomobil satış miktarının 10 milyona ulaşacağı tahmininde bulun**maktadır**. (23)

Bununla ilgili olarak, küresel anlamda doyuma ulaşan otomotiv sektörünün en fazla GYÜ pazarında kazanacağını söyleyen kredi ve derecelendirme kuruluşu Standard&Poors'a (S&P) göre, Çin'deki otomobil satışlarını da orta vadede en az %10 ile 15 arasında bir büyüme yaşanacaktır. 2005 yılında ülkede 3.1 milyon adet otomobil satılmıştır. Xinhua haber ajansının bildirdiğine göre ise, 2006 yılının ilk çeyreğinde satışlar bir önceki yıla oranla %74 artarak 890 bine ulaşmıştır. Şu anda Çin'de her 1000 kişiye 24 otomobil düşmektedir. Dünya ortalaması ise 120'dir. (24)

4. Diğer

a. Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarının Korunması

Çin Ticaret Bakanlığı, yabancı işletmeler ve bireylerin Çin'de yatırım ve ticaret yapmalarına rehberlik hizmeti sağlamak ve yurtdışında faaliyet göstermek isteyen Çin'li işletmelerin ilgili yasa ve hukuki kuralları öğrenmelerine kolaylık sağlamak amacıyla, önümüzdeki beş yıl içinde yurtiçi ve yurtdışındaki ticari yasaları kapsayan ve Çince, İngilizce ve çeşitli dillerde hazırlanan "Küresel Yasa ve Hukuki Kurallar Deposu" oluşturacaktır. Çin Ticaret Bakanlığı'na bağlı Yasa ve Yönetmelik Genel Müdürlüğü'nden bir yetkili, Çin ekonomisinin dünya ekonomisiyle bütünleştiği bir ortamda, uluslararası ekonomik ve ticari kuralları ile dünya ülkeleri ve bölgelerinin hukuki sistemlerini öğrenmenin, acil bir ihtiyaç haline geldiğini hatırlatarak, söz konusu veri deposunun oluşturulmasının Çin ve yabancı ülkelerle olan teati ve ekonomik işbirliğini hızlandırmada etkin rol oynayacağını

Çin'in otomobil üretim ve tüketim miktarlarında önemli artış

Çin'de "Küresel Yasa ve Hukuki Kurallar Deposu" oluşturuluyor

belirtmiştir. (25)

II. Avrupa Birliği (AB)

➤ 12 Ekim 2006 tarihinde, Çin Gümrük İdaresi tarafından yapılan açıklamaya göre, 2006 yılının ilk dokuz ayında, AB Çin'in en büyük ticaret ortağı olmayı sürdürmüştür. AB'yi sırasıyla, ABD, Japonya ve ASEAN takip etmiştir. 2006 yılının ilk dokuz aydaki ticaret oranlarındaki artış şu şekilde gerçekleşmiştir; Çin-AB ticaret hacmi, 2005 yılına göre %23.3 artış göstererek, 194.44 milyar dolara ulaşmıştır. Aynı şekilde, Çin-ABD ticaret hacmi %24.8 artış göstererek 191.51 milyar dolara, Çin-Japon ticareti %12.3 artarak 150.97 milyar dolara, ve son olarak Çin-ASEAN ticaret hacmi %23.1 artarak 116.33 milyar dolara ulaşmıştır. (26)

➤ Çin'li firmalar, Avrupa'da en çok yabancı yatırım yapan yabancılar arasında yer almaya başlamıştır. Çin'in yurtdışındaki doğrudan yatırımlarının toplamı 57 milyar dolar ile henüz dünya toplamının sadece %0.5'ini oluşturmaktadır. Çin hükümeti, yurtdışına doğrudan yatırımları desteklemeyi uzun vadeli bir politika olarak benimsemiş, ve önümüzdeki beş yıl içinde yurtdışına doğrudan yabancı yatırımın 60 milyar dolara ulaştırılmasını hedeflediklerini belirtmiştir. (27)

Ayrıca, Çin'in Avrupa'daki doğrudan yatırımlarının yıllık toplam sayısı 2000'den bu yana beş kat artmıştır. Çinli yatırımcıların, birinci sırada tuttuğu Londra'da bir Çin iş merkezi kurulması planlanırken, Avusturya'nın başkenti Viyana yakınlarında Çin Teknoloji Parkı kurulması için Avusturya hükümeti 100 milyon euro'nun ödenmesine yardımcı olacağını belirtmiştir. Sektör bazında değerlendirildiğinde, Çin'in yurtdışı doğrudan yatırımlarının öncelikle enerji ve hammaddelede toplamının yarıya yakını ölçüsünde yer tuttuğu dikkat çekmektedir. Bilişim, tüketici elektroniği, telekomünikasyon ve otomotiv gibi sektörlerin de bu anlamda hızla arttığı ve toplam yatırımların %35'ini oluşturduğu belirtilmiştir. (28)

➤ İtalya ve Fransa'nın başını çektiği ayakkabı imalatçısı dokuz AB üyesi ülkenin lobi faaliyetlerinin de bir sonucu olarak, 5 Ekim 2006 tarihinde, Avrupa Komisyonu, Çin ve Vietnam orijinli ithal deri ayakkabalara, sırasıyla %16.5 ve %10 olmak üzere iki yıl boyunca anti-damping vergisi uygulayacağını açıklamıştır.

AB'nin verilerine göre Çin, 2005 yılında AB pazarına 1.25 milyar çift ayakkabı ihraç etmiştir. Bu, AB pazarının yarısını karşılamaktadır. (29) Avrupa Komisyonu'nun verilerine göre ise, AB'nin Çin'den ithal ettiği deri ayakkabı oranı 2001 ile 2005 yıllarının mart ayı arası dönemde 4 katından fazla artış göstermiştir. Bu sayede, Çin'in AB pazarındaki payı %2.2'den %9'a kadar çıkmıştır. (30)

Konuyla ilgili olarak, Avrupa Komisyonu Ticaretten Sorumlu Üyesi Peter Mandelson, AB ticaret politikasının, AB'nin ekonomik reform stratejisinin bir parçası olmasına duyulan ihtiyaç sebebiyle, Avrupa'nın

2006 yılının ilk dokuz ayı itibarıyla AB Çin'in en büyük ticaret ortağı olmayı sürdürdü

Çin'in Avrupa'daki yatırımlarında artış

AB'den Çin menşeli ayakkabalara %16.5 oranında anti-damping vergisi

***Avrupa
Komisyonu'nun
Avrupa'nın ticaret
ve rekabet gücüne
yönelik strateji
belgesi hazırladı***

***Avrupa
Komisyonu'ndan,
taklitle mücadelede
öncelikli ülke ve
bölgeler listesi***

pazar açılımı konusunda daha 'aktivist' bir yaklaşım benimsemesi ve özellikle Asya ve Brezilya gibi dış pazarlarda AB yatırımcılarının adil muamele görmesinin sağlanması gerektiğine işaret etmiştir. Mandelson, AB'nin global ihracat pazarlarında rekabet gücünü kaybetmese de, özellikle ileri teknoloji ürünleri bazında ve hızla gelişen pazarlarda, spesifik olarak Asya'da, güç kaybettiğini ifade etmiştir. (31)

Bu gelişmeler ışığında, 4 Ekim 2006 tarihinde, Avrupa Komisyonu, AB'nin rekabet gücü ve ekonomik reform sürecine ilişkin yeni bir strateji belgesi hazırlamıştır. 'Küresel Avrupa: Dünya'daki Rekabeti' konulu bu belgede (32), AB şirketlerinin yeni pazarlara açılmaları ve adil bir ticaret ortamında rekabet edebilmeleri yönünde stratejiler belirlenmiştir. Bunun için AB'nin öncelikle ikili ve bölgesel ticaret anlaşmalarını tekrardan gözden geçirmesi, ve daha önce kalkınma ve yakın çevre ülkeleri odaklı gerçekleştirilen ikili ticaret anlaşmalarının, Asya pazarları başta olmak üzere, artık ekonomi ve rekabet odaklı yapılması yani pazar potansiyeli olan ve uluslararası rekabet kurallarına uyan ülkelerle yapılması önerilmektedir. Bu doğrultuda, AB önemli ticaret partnerlerinden Çin'le mevcut sorunlarına ayrıca odaklanarak, ekim ayı sonu itibarıyla, Çin ile ilişkisine yönelik kapsamlı bir strateji belgesini yayımlayacaktır.

Belgede, ikili ilişkilere yönelik yeni düzenlemeler öngörülse de, DTÖ ve çok taraflı ticaret sistemin öncelikli tutulacağı ve bu itibarla Doha Kalkınma Turu'nun başarıyla sonuçlanması için çalışmaların sürdürüleceği ifade edilmiştir. Ayrıca imzalanacak olan ikili ticaret anlaşmalarının DTÖ kurallarına uygun olmasına dikkat edileceği belirtilmiştir.

Avrupa Komisyonu, fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunması için yeni global strateji belgesi çıkaracak, pazar açılımı ile ilgili olarak tarifelerin azaltılması odaklı olan mevcut pazara giriş stratejisini, tarife dışı engellerin elimine edilmesi yönünde revize edecek ve bu yönde öncelikli sektörler ve sorunlu alanları belirleyecektir. Ayrıca, AB şirketlerinin kamu alımları pazarlarına daha iyi erişim sağlanması yönünde yeni bir strateji belirleyecektir.

Komisyon ayrıca, AB'nin mevcut anti-damping ve ticaret savunma araçları uygulamalarında olası bir reform için kamuoyuna danışmayı öngörmektedir. (33)

Buna karşın, Çin Ticaret Bakanlığı sözcüsü Chong Quan, AB'nin bu kararının hukuki ve olgusal olarak bir dayanağının olmadığını söyleyerek, bu kararın DTÖ'nün serbest ve adil ticaret kurallarına ve AB'nin anti-damping mevzuatına aykırılık teşkil ettiğini belirtmiştir. Bununla birlikte, Çin'li ayakkabı üreticileri birliği üyesi Wu Zhenchang ise, derneğin AB'ye karşı önlem alınması için çalışmalarını sürdürdüklerini ve bunları Çin Ticaret Bakanlığı ile paylaşacaklarını belirtmiştir. (34)

➤ Avrupa Komisyonu, taklitle mücadelede öncelikli olarak belirledikleri ülke ve bölgeler listesini çıkarmıştır. Ülkelerin üç kategoride ele

**Çin Ticaret
Bakanı Bo Xilai
Norveç'e ziyareti,
17-18 Eylül 2006**

alındığı bu listede, Çin, AB'nin en derin işbirliği içine girdiği ülke olmasına karşın, AB pazarına erişmiş taklit ürünlerin dörtte üçünün Çin'den gelmesi sebebiyle, Çin tek başına listenin başında yer almıştır. İkinci kategoride, fazla sayıda taklit ürün üreten, yüksek derecede taklit ürün taşıyan ve tüketen ülkelere yer verilmiştir. Rusya, Ukrayna, Şili ve Türkiye'nin yer aldığı bu kategorideki ülkelerin, AB'ye fikri ve sınai hakların korunması yönünde taahhütte bulunmalarına rağmen halen mevcut olan ciddi eksikliklerinin giderilmesi gerektiğine işaret edilmiştir. Üçüncü kategoride ise, fikri ve sınai haklarını ihlal eden ürünleri üreten, taşıyan ve tüketen ülkeler belirtilmiştir. AB'nin, öncelikle fikri ve sınai haklarını gözeterek, geliştirilmiş ticaret anlaşmalarını imzalamayı öngördüğü bu ülkeler şunlardır; Tayland başta olmak üzere ASEAN üye ülkeleri, Malezya, Endonezya, Filipinler ve Vietnam, Brezilya, Arjantin ve Paraguay başta olmak üzere Güney Amerika Ülkeleri Ortak Pazarı (MERCOSUR), ve Kore. (35)

- 17-18 Eylül 2006 tarihlerinde, Çin Ticaret Bakanı Bo Xilai Norveç'e ziyaret gerçekleştirmiş, ziyaret kapsamında, Norveç Dışişleri Bakanı Jonas Garr Store ve Ticaret ve Sanayi Bakanı Odd Eriksen ile Doha Kalkınma Turu ve Çin-Norveç ikili ilişkileri hakkında görüşmüştür. Xilai, Norveç Dışişleri Bakanı ile görüşmesinde, Doha Kalkınma Turu müzakerelerinin yakın bir zamanda çözüme kavuşturulmasının dünya ekonomisinin büyümesi, uluslararası ticaretin gelişimi, ve çoğunluk DTÖ üyesinin yararına olacağını ifade etmiştir. Uluslar arası ticaret mekanizmasının hiçbir bölgesel anlaşma ile yer değiştirmeyeceğini belirtmiştir. Norveç Dışişleri Bakanı Store ise, Çin'in Doha Kalkınma Turu'na yaptığı katkılar için memnuniyetini belirterek, Norveç'in de ekonomik gelişiminde çok taraflı ticaret anlaşmalarının büyük bir rol oynadığını belirtmiştir. Xilai, Odd Eriksen ile görüşmesinde, Çin ve Norveç arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerinde son yıllarda gözlemlenen gelişmenin ve derinleşmenin memnun edici olduğunu ifade etmiştir. Eriksen ise, Çin'in Norveç'in Asya bölgesindeki en önemli ticaret partneri olduğunu belirtmiştir.

2005 yılında iki ülke arasındaki ticaret hacmi 2.46 milyar dolara ulaşmıştır. Norveç'in Çin'deki yatırımları ağırlıklı olarak madencilik, kimya ve petrokimya, petrol ve doğal gaz işletmeciliği, kağıt yapımı, su, elektrik, gemicilik alanlarındadır. Norveç, Çin'e şu ana kadar 240 proje ile yatırım gerçekleştirmiştir. Xilai, iki ülkenin ekonomik ve ticaret işbirliğinin gemi yapımı, uzay teknolojisi, tünel inşası, eritme metal, okyanus gemiciliği, telekomünikasyon, çevre koruması ve yapı inşası alanlarında daha da güçlendireceklerini ümit ettiklerini belirtmiştir. (36)

- Çin Devlet Konseyi Başkan Yardımcısı Zeng Peiyan, 19-28 Eylül tarihlerinde, sırasıyla, Macaristan, Belçika, İrlanda ve Norveç'e, ziyaret gerçekleştirmiştir. Bu ziyaretlerin sonuçları şu şekilde özetlenebilir;

**Çin Devlet Konseyi
Başkan Yardımcısı
Zeng Peiyan'ın, 19-28
Eylül tarihlerindeki,
Macaristan, Belçika,
İrlanda ve Norveç
ziyaretleri: Ticaret ve
yatırımda işbirliği
alanlarının tespiti**

Çin Devlet Konseyi Başkan Yardımcısı, ilk olarak, 21 Eylül 2006 tarihinde, Macaristan Devlet Başkanı Laszlo Soylom ve Macar işadamlarıyla görüşmüştür. Zeng görüşmesinde, iki ülkenin ticaret ve yatırım ilişkilerinin karşılıklı olarak hızla gelişmesine karşın, iki ülkenin ekonomik büyüme seviyesi, pazar potansiyelleri, ve sağlıklı politik ilişkileri göz önünde tutulduğunda, mevcut ilişkinin basit kaldığı ve geniş kapsamlı işbirliği projelerinin eksik olduğunu ifade etmiştir. Bu itibarla, hükümet ve özel sektörün de dahil olduğu bir diyalog mekanizması oluşturularak, ticaret yapısının iyileştirilmesi, yatırım alanlarının geliştirilmesi, ve iki ülkenin mevcut işbirliği alanlarını oluşturan tarım, altyapı sistemi, enerji verimliliği, çevre koruması, yüksek endüstriler, finans ve turizmin güçlendirilmesini arzu ettiklerini belirtmiştir. (37)

Zeng Peiyan'ın, 22 Eylül 2006 tarihinde, Belçika Prensi Philippe ve Belçika'lı işadamlarıyla görüşmesinde, iki ülkenin mevcut işbirliğinin genişletilmesi, derinleştirilmesi, ve 'kazan-kazan' formülünden maksimum sonuç çıkması yönünde çalışmaların sürdürülmesi gerektiğini ifade etmiştir. Zeng, Çin'in hızlı ekonomik büyümesinin, Çin'e sağladığı yarar kadar Belçika dahil bütün dünya ülkelerindeki girişimciler için fırsat yarattığını belirtmiştir. Bu süreçte Çin'in de, idari yönetim, girişim, finans, vergilendirme, pazar sistemleri, ve yuan döviz kuru sistemindeki reformların başarıyla sonuçlandırılması yönünde çalıştıklarını ifade etmiştir. Pazar açılımında ise, dış ticaret büyüme modeli ve yabancı yatırımcıların ileri teknoloji yatırımlarının öncelikli tutulacağını belirtmiştir. Bu arada, Çin'in dışarıya yatırımlarının da teşvik edileceğini ifade etmiştir. Çin-Belçika ticaret ve yatırım ilişkileriyle ilgili olarak, öncelikle, mevcut işbirliği alanları olan makine, tekstil, telekomünikasyon, uzay, biyolojik ilaçlarda derinleşmeye gidilmesi, ikinci olarak, nükleer güç araştırmaları, ayın keşfi programı, çevresel koruma endüstrileri, ve elektronik atıkların kontrolü gibi teknolojik alanlarda karşılıklı fikir alış verişinin yapılması, son olarak da, uzun vadeli dengeli bir işbirliğinin oluşturulması yönünde Çin-Belçika ekonomik ve ticaret işbirliği komitesinin kurulması önerilerini getirmiştir. (38)

Zeng Peiyan, 26 Eylül 2006 tarihinde, İrlanda Cumhurbaşkanı Mary McAleese ve İrlanda'lı işadamlarıyla, iki ülke ilişkilerinin arttırılması ve geliştirilmesi konusunu görüşmek üzere bir araya gelmiştir. Zeng görüşmesinde, Çin'in ekonomik ve pazar açılımına dayanan bir strateji uyguladığını ve İrlanda dahil olmak üzere AB ülkeleriyle ikili ilişkilerinde, işbirliğinde her iki tarafın da kazançlı çıkacağı 'kazan-kazan' modeline dayalı bir işbirliğini benimsediğini belirtmiştir. Bu bağlamda, 2005 yılında Çin ve İrlanda Başbakanlarının hedef koyduğu, 2004 yılından 2010'a kadar geçen sürede, iki ülke arasındaki ticaret hacminin iki katı kadar artırılmasına yönelik olarak ikili ticaret ve yatırımın geliştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Zeng, iki ülkenin yüksek ve yeni teknoloji, Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) alanlarındaki mevcut işbirliğinin güçlendirilmesini arzu etkilerini ifade etmiştir. Bu kapsamda, potansiyel işbirliği alanları olarak, AB'nin silikon vadisi olarak bilinen İrlanda'nın yüksek ve yeni teknolojisine karşılık

Çin Romanya'da yatırımlarını artırıyor

Çin'in iyi durumdaki endüstriyel tesislerini ve zengin işgücünü önermiştir. Ayrıca, Araştırma-Geliştirme (AR-GE) organizasyonları ve yüksek eğitim kurumları arasında bilgi değişimi ve bu yönde oluşturulmuş olan fonların Çin/İrlanda Bilim ve Teknoloji Araştırma Fonu için kullanımı, ve bunun spesifik olarak, enformasyon, biyoloji, yeni materyaller, enerji tasarrufu, çevre koruması gibi alanlarında değerlendirilmesini arzu ettiklerini belirtmiştir. Çin Devlet Konseyi Başkan Yardımcısı, ticaret ve yatırım ile ilgili olarak, teknoloji transferindeki engellerin giderilmesi ve fikri ve sınai hakların korunması konusunda mevcut işbirliğinin güçlendirilmesi ve daha adil, rasyonel ve açık pazar oluşumunun sağlanması gerektiğine dikkat çekmiştir. (39)

28 Eylül 2006 tarihinde ise, Zeng Peiyan, Norveç'li işadamlarıyla bir araya gelmiştir. Zeng Peiyan, Çin'in hızlı ekonomik büyümesi ve artan şehirleşmesinin, enerji tüketimini artıracığı ve bunun çevre ve mevsimsel değişiklikler gibi olumsuz ekolojik etkiler yaratacağını ifade etmiştir. Bunun için, fosil enerjisi kullanımının azaltılması ve enerji güvenliğinin artırılması gibi önlemlerin alınması gerektiğini belirtmiştir. Peiyan, Norveç'in de bu alandaki fırsatları değerlendirerek, özellikle, yeni ve sürdürülebilir enerji kaynaklarının geliştirilmesi konusundaki bilgi ve deneyimlerini kendileriyle paylaşmalarını arzu ettiklerini ifade etmiştir. (40)

➤ 2007 yılı ocak ayında AB'ye üye olması öngörülen Romanya'ya Çin'in ilgisinin arttığı belirtiliyor. Romanya-Çin Ticaret Odası Başkanı Gabriel Ghelmegeanu, International Herald Tribune gazetesine yaptığı açıklamada, Çin'li yatırımcıların Romanya'da yeni fırsatlar aradıklarını belirtmiştir. Romen yetkililer ise, halihazırda 210 milyon dolar olan Çin yatırımının 2007 yılında iki katına çıkmasını beklediklerini ifade etmiştir. Çin ve Romanya arasındaki ticaretin 2006 yılı sonu itibarıyla 2 milyar dolara ulaşması bekleniyor. Ancak, Romen yetkililerin ilan ettikleri, Braila Köprüsü ve Bükreş'teki otoyol yapımı gibi, Çin yatırımı içeren bazı önemli projelerin gerçekleşmediğine dikkat çekiliyor. (41)

➤ Çin'in 2006 yılında dünyanın en büyük üçüncü otomobil üreticisi olan Almanya'nın yerini alması beklenmektedir. Buna göre Çin, 2006 yılında 5.9 milyon adet hafif araç üretirken Almanya 5.38 milyon adette kalmıştır. Böylece 11 milyon adet üretim rakamı ile birinci sırada bulunan ABD ve 10.68 milyon adetle ikinci sırada bulunan Japonya'ya yaklaşmıştır. Çin'in 2005 yılında yaptığı otomobil ve otomobil parçası ihracatı bir önceki yıla göre %34'lük bir artışla 11 milyar dolara yaklaşmıştır. (42)

➤ 11 Ekim 2006 tarihi itibarıyla, Çin-AB Bilim ve Teknoloji Yılı başlatılmıştır. Bununla, bilim ve teknoloji alanındaki mevcut işbirliğinin geliştirilmesi ve artırılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda, Çin ve AB arasında araştırmacıların değişimi ve ITER füzyon enerji ve Galileo uydu sistemi gibi uluslar arası araştırma projelerinde birlikte çalışılması planlanmaktadır. (43)

**Çin-AB
Bilim ve Teknoloji
Yılı**

**UNICE'nin AB'nin
en önemli ticaret
ortakları ile
ilişkilerine yönelik
pozisyonu**

**Çin-ABD
Stratejik ve Ekonomik
Diyaloğu
oluşturuldu**

AR-GE yatırımlarında, AB şirketleri Çin'de, 2006 yılının ilk yarısında, 2005 yılının aynı dönemine göre %20 artışla, 3 milyar euro değerinde yatırım gerçekleştirmiştir. Zira Çin, AB'nin Altıncı AR-GE Çerçeve Programı'nda, üçüncü en büyük partneri konumundadır. AB Bilim ve Teknoloji Yılı, aynı zamanda, AB'nin Yedinci Çerçeve Programı ve Çin'in yeni uygulamaya konulan 11. Kalkınma Planı hedeflerine uyum göstermektedir. Çin ve AB araştırma takımları, bugüne kadar, mevcut ve hazırlık aşamasında olan toplam 130 ortak araştırma projesine dahil olmuştur. Bu projelerin toplam değeri 900 milyon euro'ya ulaşmaktadır. (44)

III. UNICE

Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan, 'Küresel Avrupa: Dünya'daki Rekabeti' adlı strateji belgesi, UNICE'nin AB'nin en önemli ticaret ortakları ile ilişkilerinin mevcut ve potansiyel durumuna ilişkin hazırladığı çalışma ile paralellik göstermektedir. (Ek 1) UNICE, 4 Ekim 2006 tarihinde yayınladığı basın bildirisinde de, AB'nin Büyüme ve İstihdam Stratejisi'nde, eksik olan en önemli ticaret ve yatırım ayağını bu strateji belgesinin karşıladığını belirtmiştir. (45)

UNICE ayrıca, AB'nin en önemli ticaret ortakları ile ilişkilerinin mevcut ve potansiyel durumuna ilişkin bir çalışma gerçekleştirmiştir. UNICE, buna yönelik pozisyon belirlemek için üye federasyonlardan görüş talep etmiştir. (Ek 2)

IV. ABD

➤ ABD Devlet Başkanı George W. Bush'un ağustos ayında gerçekleştirdiği Çin ziyareti kapsamında, Çin ile ABD arasında Stratejik ve Ekonomik Diyaloğun oluşturulmasına karar verilmişti. Bu yönde, ABD Hazine Genel Sekreteri Henry Paulson, 27 Eylül tarihinde, Pekin'e ziyaret gerçekleştirmiştir. Paulson, Çin'in Ticaretten Sorumlu Başbakan Yardımcısı Wu Yi ile görüşmesi sonucunda, Çin-ABD Stratejik ve Ekonomik Diyaloğunun oluşturulduğunu açıklamıştır. Paulson ve Wu, yaptıkları ortak açıklamada, ortak çıkar ve sorunları ilgilendiren ikili ve küresel stratejik meseleleri ele alacaklarını belirtmiştir. İki ülke arasındaki ilişkiler, korsan yayınlar, iki ülkenin ABD aleyhine gelişen dış ticaret dengesi, insan hakları ve yuanın aşırı değerli olması gibi konular nedeniyle dönem dönem gerilmektedir. İki ülkenin yetkilileri, yüksek düzeyde yapılacak bu görüşmelerin, iki ülke arasında ekonomik ilişkilerin yanı sıra tüm ilişkilerin geliştirilmesi açısından faydalı olacağı görüşünü savunmaktadır. (46)

Paulson ayrıca, ABD Yönetimi'nin Çin ile olan ilişkisine öncelik verdiğini ve makro konularda mevcut diyalogun ve işbirliğinin geliştirilmesi yönündeki beklentilerini dile getirmiştir. Paulson ayrıca, Çin ekonomik yapısında değişime gidilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bunun için, Çin'in, öncelikle ucuz ve kalitesiz ürünlere dayandığı

pazarını kompleks bir ekonomiye çevirmesi gerektiğine işaret etmiş, ve Çin'in başarılı bir ekonomik büyüme gerçekleştirmesi için sağlıklı bir sermaye pazarına ihtiyaç duyacağını ve bunun için de ülkenin sermaye pazarını dış şirket ve bankalara açması gerektiğini belirtmiştir. (47)

Bunun üzerine, Henry Paulson'ın ziyaretinin üzerinden birkaç gün geçtikten sonra, Çin Hükümeti para birimini dolar karşısında önemli ölçüde değerlendirecek bir girişimde bulunmuştur. Çin Yönetimi'nin yuan kurunun daha esnek olmasına izin vermesiyle dolar-yuan paritesi eylül sonunda 7.9'a gelmiştir. Analistler, Çin'in yuanın değerlendirilmesi konusunda beklenenden daha hızlı adım attığını belirtmektedir. Çin'in yuanın dolar karşısındaki değerini artırması üzerine, ABD Senatosu'ndan iki üyenin Çin'den gelen ithal mallara yüksek vergiler uygulanması talebi, ABD Kongresi tarafından geri çekilmiştir. (48)

- ABD yatırım bankası Morgan Stanley; Çin pazarına adım atmak için Nan Tung adlı bankayı satın aldığını açıkladı. Banka, Nan Tung'u alarak 5.1 trilyon dolarlık Çin bankacılık sektöründe doğrudan hizmet verme imtiyazına sahip olacak. Çin bankacılık Düzenleme Komisyonu'nun onay verdiği satın alma sayesinde Morgan Stanley mevduat hesabı açmadan mortgage kredisine çeşitli bankacılık hizmetlerini döviz cinsinden olması kaydıyla verebilecek. Daha önce Bank of China'ya ait olan Nan Tung için Morgan Stanley'in kaç para ödediği açıklanmadı. Morgan Stanley'in amacı gelecek yıl yabancı rekabetine açılacak olan Çin bankacılık sektöründe önceden avantaj sağlamak olarak görülüyor.

Bankanın CEO'su John Mack, 'Çin'in önde gelen finans kuruluşu olmak istiyoruz. Bu stratejiyi hayata geçirmek için Nan Tung'u satın almak önemli bir kilometre taşı.' dedi. Yalnızca tek bir şubesi ve 40 çalışanı bulunan Nan Tung, özellikle Hong Kong ve Macau'daki müşterilere hizmet veriyor. Mevduat hesapları toplamının 1.9 trilyon doları bulduğu Çin, yabancı finans kuruluşlarının adım atmak için birbiriyle yarıştığı bir pazar. HSBC de Çinli bankalardan hisse almak için son 2 yılda 5 milyar dolar harcadı. (49)

- ABD bilgisayar firması IBM, tedarik merkezini Çin'in Şenzen eyaletine kaydıracağını açıklamıştır. IBM, kurumsal büyüklükte bir departmanını ilk kez ABD dışına kaydırma kararı alarak, dev bir küreselleşme adımı atmıştır. IBM ve bu sektördeki diğer şirketler, donanım üreticiliğinden, yazılım ve hizmet satışına ağırlık vermeye başlaması sebebiyle, yeni tedarikçilere gerek duymakta ve Çin ile Asya'nın geri kalan bölgeleri ucuz işgücü kaynağı olarak görülmektedir. IBM, geçtiğimiz aylarda yayımlanan raporunda küresel pazardaki konumunu giderek daha da güçlendiren Çin'in büyümesine endişeyle yaklaşan diğer küresel oyuncuların, Çin ile rekabet etmek yerine Çin ile çalışmanın yollarını araması gerektiğini belirtmişti. (50)

- Dünya perakende devi ABD'li Wal-Mart, Çin'de 1 milyar dolara

**ABD yatırım
bankası Morgan
Stanley, Çin bankası
Nan Tung'u satın
aldı**

**IBM, tedarik
merkezini Çin'in
Şenzen eyaletine
kaydırıyor**

**Devlet Bakanı
Kürşad Tüzmen'in
Çin ziyareti
sonuçları**

**Çin'le rekabete
karşı Türkiye-
Akdeniz ülkeleri
ortak çalışması**

kendi ismine benzer Trust-Mart isimli perakende şirketini satın alarak Çin pazarında en büyük güç olma yoluna girmiştir. Çin resmi makamlarının satın almayı onaylaması durumunda bu pazarda Fransız rakibi Carrefour'u da geçerek pazarın lideri konumuna yükselecektir. (51)

V. Türkiye'deki Kamu ve Özel Kuruluşların Çalışmaları

- Devlet Bakanı Kürşad Tüzmen'in Çin ziyareti sırasında, iki ülke arasında ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla bir mutabakat zaptı imzalanmıştır. İşbirliği şunları kapsamaktadır;
 - Ticari ve ekonomik ilişkilerin karşılıklı yarar esasları çerçevesinde geliştirilmesi amacıyla önlemler alınması ve programlar hazırlanması,
 - Bu amaca yönelik olarak belirlenen alanlarda işbirliği yapılmasının yanı sıra ikili ticaretin artırılması amacıyla bir ortaklık anlaşması imzalanması,
 - Bu çerçevede, 2006 ekim ayı sonuna kadar taslak teatisinin yapılması ve kasım ayı içerisinde Ankara'da görüşmelerin gerçekleştirilmesi,
 - Ticari ilişkileri dengeli ve karşılıklı yarar esaları çerçevesinde geliştirmek amacıyla koordinasyon halinde pazara giriş programları hazırlanması,
 - Türk-Çin Karma Ekonomik ve Ticaret Komitesi (KEK) 15. dönem toplantısının bakanlar başkanlığında en kısa sürede gerçekleştirilmesi. (52)

Görüşmeler kapsamında ayrıca, fındık, antepfıstığı, mermer ve zeytinyağından alınan vergilerin düşürülmesi konusu da gündeme gelmiştir. Tüzmen, Çin'in bu konuda çalışmalar yapacağını ve önümüzdeki günlerde önemli gelişmeler sağlanacağına inandığını ifade etmiştir. (53)

- Yunanistan'ın Rodos Adası'nda gerçekleştirilen Altıncı Avrupa-Akdeniz Sanayi Bakanları Konferansı'na katılan Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun, bölgenin en büyük tekstil üreticisi olan Türkiye'nin temsilcisi olarak Çin ve diğer Asya ülkelerinden kaynaklanan ucuz iş gücünün yarattığı rekabete işaret ederek, ortak çalışma çabalarının önemini vurgulamıştır. Bununla ilgili olarak, AB Komisyonu Başkan Yardımcısı Günter Verhaugen ise, kendisinin de bu rekabete karşı koymak için bu öneriler paralelinde teknolojik gelişme, inovasyon, kalifiye iş gücü, ve fikri ve sınai hakların korunması alanlarında işbirliği önermiştir. (54)
- İstanbul Sanayi Odası (İSO) ve Çin'in liman şehri olan Hang Zhou Belediyesi'nin katkılarıyla düzenlenen 'Türkiye-Çin Ekonomik İşbirliği Forumu', 26 Eylül 2006 tarihinde İSO'da gerçekleşmiştir. Forumu konuşmacı konuk olarak katılan Hang Zhou Belediyesi Dış Ticaret ve Ekonomik İlişkiler Bürosu Direktörü Wang Zhongde, dış ticaret hacmi 29 milyar olan şehrin Türkiye ile ticaret payının 106 milyon dolarda kaldığını belirtmiştir. Bunun 100 milyon doları Türkiye'ye ihracatı oluştururken, sadece 6 milyon doları Türkiye'den yapılan ithalattır. Wang Zhongde, bunun için, daha fazla ticaret için

**Hang Zhou Belediyesi
yetkililerinin Türkiye
ziyareti, 26 Eylül 2006**

**“1. Türkiye
İnovasyon
Kongresi”, 17
Ekim 2006:
Çin’le rekabette
inovasyonun
önemi**

**Çin’li otomotivciler,
büyüme planları
içine Türkiye’yi de
dahil etti**

çaba harcanması gerektiğine işaret etmiştir. Wang Zhongde, Hang Zhou şehrinin özelliklerini şu şekilde sıralamıştır;

-Çin’in en güçlü 10 şehrinden biri olan ve 15 yıldır iki haneli büyüyen şehir, kara, hava ve deniz yolları sayesinde önemli bir transfer noktasıdır. Ayrıca, çok yakında faaliyete geçecek olan manyetik tren hattı sayesinde, Şangay ile olan mesafesi 28 dakikaya düşecektir. Japonya, Güney Kore ve Güneydoğu Asya ülkelerine de direkt uçuşları bulunmaktadır.

-Bosch, Siemens, Motorola, General Electric, Toshiba, Panasonic ve Mitsubishi’nin halihazırda yatırımları bulunmaktadır. Ayrıca, dünyanın en büyük 500 şirketinden 53’ü, 85 projeye onay vermiştir.

-1993 yılında kurulan Ekonomik Kalkınma Bölgeleri’nde ülke geneline göre yaklaşık %50 oranında daha az gelir vergisi alınmaktadır. Bölgede, elektrik, telekomünikasyon, otomotiv, gıda ve ilaç sektörleri yatırımları mevcuttur. (55)

- 17 Ekim 2006 tarihinde, aylık ekonomi dergisi Turkishtime, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ve Fed Training tarafından düzenlenen “1. Türkiye İnovasyon Kongresi” kapsamında konferans veren, dünya çapında inovasyon gurusu olarak tanınan Tom Peters, Çin ve Hindistan’ın dünya ekonomilerini geliştirdiğini söylemiştir. Peters, bugünün rekabet koşullarında; en güçlü, en akıllı olan yerine değişime en yatkın olanın hayatta kalacağını ileri sürmüştür. Kongrede konuşan Devlet Bakanı Kürşad Tüzmen ise, inovasyonun para kazandıracak bir icat, buluş veya yenilik demek olduğunu belirterek, serbest bölgelerde mağaza zincirlerinin kurulması gerektiğini belirtmiştir. Tüzmen ayrıca, Türkiye’de bir risk sermayesi havuzu oluşturulması gerektiğini ve firmaların geri dönüşü yüksek olan teknoloji ve bilgi üretimiyle ilgili yenilikçi projelere daha fazla yönelmesi gerektiğini ifade etmiştir. (56)

- AB’nin, Çin ve Vietnam orijinli ithal deri ayakkabılara iki yıl boyunca anti-damping vergisi uygulaması ile ilgili olarak, Türkiye Ayakkabı Sanayicileri Derneği Başkan Yardımcısı Mustafa Kırallı, anti-damping vergilerine ilişkin mevzuatta ithalat sınırlamasının devamına ilişkin açık kapı bulunduğunu, bununla birlikte anti-damping vergisi kaldırılrsa da, bu durumun Türk firmalarını etkilemeyeceğini belirtmiştir. Kırallı, Türkiye’de ithal edilen ayakkabılara ek vergi getirildiğini, bu vergilerden sadece düşük kaliteli ürün ithalatı yapanların etkilendiğine işaret etmiştir. Ancak, buradaki asıl sıkıntının Türkiye’ye *re-export* (evvelce ithal edilen herhangi bir ürünün ihraç edilmesi) yapılması olduğu belirtilmiştir. (57)

- Chery, Geely, Zoungshau, Jinbei, Changan gibi Çin’li otomobil markaları Türkiye’ye gelecektir. Daha önce, Ortadoğu ve Afrika gibi GYÜ’lerde yurtdışı tecrübesi edinen Çin’li otomotiv firmaları, şimdi de Avrupa ve ABD pazarlarıyla ilgilenmektedir. Çin’li otomotivciler, büyüme planları içine Türkiye’yi de dahil etmiştir.

1994 yılından bu yana Çin'de otomotiv endüstrisine toplam 20 milyar dolardan fazla yatırım yapılmıştır. Bugün Çin'de 100'den fazla yerli otomotiv üreticisi bulunmaktadır. IBM ve Michigan Üniversitesi tarafından 2005 Kasım'ında hazırlanan bir sektör raporunda ise, Çin'in 2010 yılına kadar otomotiv üretiminde dünya ikincisi olan Japonya'yı yakalayacağı öngörüsü getirilmiştir. 2015 yılında ise, Çin'in ABD'nin yerine birinciliğe geçeceği belirtiliyor. Çin, 2006 yılının ilk yarısında 34 bin 500 adet Sedan otomobil ihraç etmiştir. Bu rakam, 2005 yılının toplam ihracatının da üstündedir. Mevcut aşamada, Çin'li otomotivcilerin ihracat yaptığı ülke sayısı 207'dir.

Çin menşeli otomobiller, ABD ve Avrupa'da önde gelen otomotiv markaları ile karşılaştırıldığında daha uygun fiyatları ile dikkat çekmektedir. Örneğin, Çin'de Ford'la ortak üretim yapan Landwing, Avrupa'da jip modelini 15 bin euro'ya satacağını açıklamıştır. Geely ise ABD'de 10 bin doların altında bir fiyatla araç satmaya hazırlanmaktadır.

Türkiye'de ise, Türkiye'nin önde gelen şirketleri distribütörlük için Çin'li yetkililerle görüşmeye başlamıştır. Bugüne kadar, Mermerler Grubu ile Cherry anlaşma sağlamıştır. Mermerler Grubu, markanın QQ modelini 12-13 bin YTL'den satışa çıkaracaklarını duyurmuştur. Anadolu Grubu ise üç ayrı marka ile görüşmektedir. Bayraktar Grubu da Çin'de bir markanın peşinde olduklarını belirtmiştir. (58)

Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) başta olmak üzere Türk otomotiv sektörü temsilcileri, rekabette kalitelerine güvendiklerini belirtmiştir. Ayrıca, Türkiye'deki motorlu araç pazarının AB ile tam uyum içinde olan bir Pazar olduğu, ve bu pazarda yer alacak ürünlerin AB mevzuatı açısından her yönüyle uyumlu olma mecburiyeti bulunduğunu vurgulamıştır. (59)

➤ İstanbul Motor Sanayi ile %50'şer payla ortak olan ve aralarında Mercedes, Mitsubishi, MAN otobüslerinin de bulunduğu bir çok firmaya yedek parça sağlayan, Çin sermayeli Zonda firması ise Türkiye'de otobüs üretmeye hazırlanmaktadır. Ortaklığa ilişkin anlaşmanın 18 Eylül'de imzalandığı, üretim tesisinin İstanbul yakınlarında olacağı belirtilmiştir. Yılda 1000 otobüs üretecek olan tesiste üretilecek araçlar, daha çok ihracata yönelik olacaktır. (60)

Konuyla ilgili olarak, Sanayi Bakanlığı Müsteşarı Adem Şahinli, Türkiye'deki tüketicilere mal satabilmek için garanti ve satış sonrası servis anlamında belli standartların tutturulması gerektiğini işaret etmiştir. Şahinli ayrıca, Türk otomotiv sanayinin bazı rekabet oyunlarıyla zarar görmesine izin vermeyeceklerini vurgulamıştır. (61)

➤ Adana Sanayi Odası (ADASO) Yönetim Kurulu Üyesi İlker Gezerşen, Çin ve Hindistan'la rekabet zorluğu sebebiyle, diğer bazı sektörlerde olduğu gibi mobilya sektöründe de büyük ölçüde üretim ve satış sıkıntısı yaşandığını belirtmiştir. Buna göre, ihracat rakamlarında geçen yıla göre %15-20 civarında düşüş yaşanmıştır.

**Çin sermayeli
otobüs firmaları,
Türkiye'de
üretime
hazırlanıyor**

Gezerşen, bölgeden Dubai, Ürdün ve Lübnan gibi ülkelerin yanı sıra Yunanistan, Fransa ve Almanya'ya yapılan ihracatın Çin'e kaydığını belirtmiştir. (62)

- Ege Maden İhracatçıları Birliği Başkanı Arslan Erdiñç, Çin'li doğaltaş üreticilerinin Türkiye'den mermer ve traverten ocağı satın almaya başladığını belirterek, yabancılara ocak alımına, Türkiye'de yatırım yapma şartının getirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Arslan Erdiñç ayrıca, Türkiye'deki yaklaşık bin ocaktan çıkarılan taşların %80-85'inin yerli girdiyle işlendiğini ve başta ABD olmak üzere Gelişmiş Ülkelere (GÜ) yıllık 1 milyar dolara yakın ihracat yapıldığını ifade etmiştir. Ancak, aynı etkinliği Japonya'da gösterilemediğini belirten Erdiñç, bu pazara daha yakın olan Çin'li firmaların Türkiye'den ithal ettiği mermer ve travertenini daha ucuz girdilerle işleyerek Türkiye'den daha ucuz fiyatlarla pazara eriştiğine işaret etmiştir. (63)
- İstanbul Hazırgiyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) ve İstanbul Tekstil ve Hammadde İhracatçıları Birliği (İTHİB) tarafından, 18 Ekim tarihinde düzenlenen ve Devlet Bakanı Kürşad Tüzmen, Türkiye İhracatçıları Meclisi Başkanı Oğuz Satıcı, İHKİB Başkanı Süleyman Orakçioğlu, İTHİB Başkanı İsmail Gülle başta olmak üzere sektörden pek çok işadamlarının katıldığı akşam yemeğinde, Çin'e karşı 10 kategoride uzatılan kotaların uygulama süresinin 2008 yılında dolması sebebiyle, konunun Avrupa Tekstil ve Hazırgiyim Organizasyonu'na (EURATEX) götürüleceği, bu süreçte ayrıca, İtalyan Tekstil Federasyonu ile birlikte, ürünlerin hangi ülkede üretildiğini gösteren 'Made in' ibaresinin, ürünlere konulması için harekete geçileceği belirtilmiştir. (64)
- Çin, Hindistan, Endonezya gibi ülkelerin 'basic' denilen basit ve düşük maliyetli ürünlerine karşılık, aralarında Sabancı ve Zorlu gruplarının da bulunduğu 100'ün üzerindeki Türk tekstilcisi, 'teknik tekstil'e geçiş yapmıştır. Teknik tekstil, beş yılda %90 büyümeye kaydetmiş, 2005 yılında gerçekleştirdiği teknik tekstil ihracatı 801 milyon dolara ulaşmış ve toplam tekstil ihracatındaki payını %20'ye çıkarmıştır. İTHİB Başkanı İsmail Gülle, tamamen bilgi, know-how temeline dayanan ve taklit edilmesi mümkün olmayan teknik tekstil ürünlerinin çok yüksek katma değer sağladığını belirtmiştir. Uzmanlar bundan sonraki trendin, 'tek kullanımlık tekstil ürünleri' olacağını belirtmektedir.

Teknik tekstil; mekanik, termal, elektriksel, dayanırlılık gibi, yüksek teknik ve kalite gereksinimlerini karşılayan ve bu teknik işlevleri sunabilme kabiliyetine sahip malzemeler anlamına gelmektedir.

Bununla birlikte, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Dokuzuncu Kalkınma Planı Tekstil, Hazırgiyim ve Konfeksiyon Özel İhtisas Komisyonu Başkanı ve aynı zamanda Ege Üniversitesi-TÜBİTAK Tekstil Araştırma Merkezi Müdürü olan Işık Tarakçioğlu, Çin'in son bir yılda, hazır giyim

**Mobilya, doğaltaş ve
tekstilde Çin'le
rekabet: Mevcut
durum ve öneriler**

ihracatının %60'ını karşılayan örme kumaşa çok büyük ölçekli yatırım yaptığını ve Türkiye'yi bu piyasada da vuracağını belirtmiştir. Bunun için Türkiye'nin süratle yapısal değişikliklerini gerçekleştirecek başka bir kulvarda koşması gerektiğine işaret etmiştir. Tarakçıoğlu, sektörün moda marka yaratarak İtalya'nın boşalttığı yeri doldurması gerektiğini belirtmiştir.

Tarakçıoğlu, DPT Dokuzuncu Kalkınma Planı Tekstil, Hazırgiyim ve Konfeksiyon Özel İhtisas Komisyonu tarafından hazırlanan raporda, iki senaryo ortaya koyduklarını belirtmiştir. Buna göre, yatırımlar 2013 yılına kadar her yıl %10 azaldığında ciro %60, çalışan sayısı ise %65 oranında azalacaktır. Diğer senaryoda, sıradan iplik, dokuma, örme her yıl %10 azalacak, boya apre, terbiye aynı kalacak, teknik tekstiller ve özel bilgi yoğun ürünler için yatırımlar %10 artacaktır. Bugün, 1 kg malın ortalama fiyatı 6.77 dolar iken, 2013 yılında bunun 15.96 olacağı tahmin edilmektedir. Tarakçıoğlu, bunun için en iyi çözümün, daha az çalışanla, daha az miktarda, daha kıymetli ürünlerin üretilmesi ve sektörel yerine küme modelinin benimsenmesini göstermiştir. Bununla ilgili olarak, DPT raporunda sektörün %80'inin bulunduğu küme illerindeki tekstil işletmelerine teşvik verilmesi önerisinin getirildiğini belirtmiştir. (65)

- Akçansa'da Sabancı ortaklığı ile birlikte Türkiye'de faaliyet gösteren dünyanın dördüncü büyük çimento grubu HeidelbergCement, Çin'in kuzeydoğu bölgesindeki en büyük çimento üreticisi 'Liaoning Gongyuan' çimento şirketinin %80'lik hissesini satın almıştır. HeidelbergCement'ten yapılan açıklamada, söz konusu şirketin halen yıllık 3 milyon ton dolayında olan üretim kapasitesinin, satın alma operasyonu ile birlikte, 2008 yılı sonuna kadar 5.6 milyon tona çıkarılmasının hedeflendiği belirtilmiştir. (66)
- Vaillant Türkiye'nin geliştirdiği müşteri ilişkileri modeli ve bu modeli destekleyen yazılımı Çin'e çevrilerek Çin'de kullanılmaya başlanmıştır. Vaillant Türkiye tarafından geliştirilen 'Türk Modeli' Çin'de başarılı olduğu taktirde Avrupa ülkelerinde de Vaillant'ın temel aldığı modellerden biri haline gelecektir. Vaillant Türkiye Genel Müdürü Christoph Grosser, önümüzdeki 20 yılda Çin'de politik gerçekler ne olursa olsun, ekonomik değişim, milyonlarca orta sınıf aileye iyi ürün ve servis seçme fırsatı ve hayat standartlarını yükseltme imkanı vereceklerini belirtmiştir. Grosser ayrıca, Çin'de 600 şehrin bulunduğunu ve tüm pazarda söz sahibi olabilmek için yaklaşık 25 büyük şehirde yer alınması gerektiğine işaret etmiştir. (67)
- Çin Başkonsolosu Zhang Zhiliang, Çin'in üç büyük televizyon üreticilerinden biri olan Konka'nın Türkiye'de üretilmesi için Elkon Elektronik ile görüşmelerin sürdürüldüğünü belirtmiştir. Konka'nın Kırklareli'nde 100 milyon euro maliyetle kuracağı fabrika yılda 7 milyon televizyon üretiminin yapılması planlanıyor. (68)

Kaynaklar

- (1) *Dünya Gazetesi*, 28 Eylül 2006
- (2) *Dünya Gazetesi*, 2 Ekim 2006
- (3) *Referans Gazetesi*, 17 Ekim 2006
- (4) *Referans Gazetesi*, 10 Ekim 2006
- (5) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/10/14/1@59103.htm>
- (6) *Dünya Gazetesi*, 11 Ekim 2006
- (7) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_410/2006/1017/14593/content_14593.htm
- (8) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/10/18/1@59347.htm>
- (9) *Dünya Gazetesi*, 16 Ekim 2006
- (10) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200610/20061003390803.html> & <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/10/12/1@58935.htm>
- (11) *Dünya Gazetesi*, 29 Eylül 2006
- (12) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_411/2006/1013/14405/content_14405.htm
- (13) *Dünya Gazetesi*, 13 Ekim 2006
- (14) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_411/2006/1013/14405/content_14405.htm
- (15) *Referans Gazetesi*, 10 Ekim 2006
- (16) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_411/2006/1011/14161/content_14161.htm
- (17) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/10/18/1@59350.htm>
- (18) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/10/18/1@59343.htm>
- (19) *Dünya Gazetesi*, 29 Eylül 2006
- (20) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_411/2006/1010/14044/content_14044.htm
- (21) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/speechandactivity/activitya/200610/20061003422398.html>
- (22) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_411/2006/1017/14600/content_14600.htm
- (23) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/10/03/1@58388.htm>
- (24) *Referans Gazetesi*, 23-24 Eylül 2006
- (25) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/10/02/1@58321.htm>
- (26) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200610/20061003397477.html>
- (27) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200610/20061003390803.html>
- (28) *Dünya Gazetesi*, 16 Ekim 2006
- (29) http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/misc/91148.pdf
- (30) *Referans Gazetesi*, 25 Eylül 2006
- (31) http://ec.europa.eu/trade/issues/sectoral/competitiveness/pr180906_en.htm
- (32) http://ec.europa.eu/trade/issues/sectoral/competitiveness/global_europe_en.htm
- (33) http://ec.europa.eu/trade/issues/respectrules/anti_dumping/pr050906_en.htm
- (34) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_410/2006/1008/13765/content_13765.htm & http://english.ccpit.org/Contents/Channel_411/2006/1010/14043/content_14043.htm
- (35) http://ec.europa.eu/trade/issues/sectoral/intell_property/ipr_epc_en.htm
- (36) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200609/20060903231410.html>
- (37) <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjb/zzjg/xos/xwlb/t274311.htm>
- (38) <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjb/zzjg/xos/xwlb/t274317.htm>
- (39) <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjb/zzjg/xos/xwlb/t274330.htm>
- (40) <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjb/zzjg/xos/xwlb/t275188.htm>
- (41) *Referans Gazetesi*, 17 Ekim 2006
- (42) *Referans Gazetesi*, 23-24 Eylül 2006
- (43) <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1350&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>
- (44) <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/06/585&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>
- (45) <http://www.unice.org/1/NBJLMCLAAPEFFILJNLJDBPNOPDBN9DWKBN9LI71KM/UNICE/docs/DLS/2006-01406-EN.pdf>
- (46) *Dünya Gazetesi*, 22 Eylül 2006
- (47) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_411/2006/0925/12946/content_12946.htm
- (48) *Referans Gazetesi*, 30 Eylül - 1 Ekim 2006
- (49) *Referans Gazetesi*, 3 Ekim 2006
- (50) *Dünya Gazetesi*, 14 Ekim 2006
- (51) *Dünya Gazetesi*, 18 Ekim 2006
- (52) *Dünya Gazetesi*, 25 Eylül 2006
- (53) *Dünya Gazetesi*, 23 Eylül 2006
- (54) *Dünya Gazetesi*, 23 Eylül 2006
- (55) *Referans Gazetesi*, 27 Eylül 2006

- (56) *Referans Gazetesi*, 18 Ekim 2006
- (57) *Referans Gazetesi*, 25 Eylül 2006
- (58) *Referans Gazetesi*, 23-24 Eylül 2006
- (59) *Dünya Gazetesi*, 29 Eylül 2006
- (60) *Dünya Gazetesi*, 23 Eylül 2006
- (61) *Dünya Gazetesi*, 27 Eylül 2006
- (62) *Referans Gazetesi*, 28 Eylül 2006
- (63) *Dünya Gazetesi*, 29 Eylül 2006
- (64) *Referans Gazetesi*, 19 Ekim 2006
- (65) *Dünya Gazetesi*, 16 Ekim 2006
- (66) *Dünya Gazetesi*, 7 Ekim 2006
- (67) *Dünya Gazetesi*, 30 Eylül 2006
- (68) *Dünya Gazetesi*, 5 Ekim 2006